

Alba Güell Roca

Mestra i activista
cultural

Anne-Sophie Oriola Garriga

Il·lustracions de Sergi Pijuan Barrot

on són
les dones?
targarines

On són les dones?

t a r g a r i n e s ■

On són les dones targarines? és un projecte que vol donar a conèixer dones de Tàrrrega que, tot i haver tingut una vida professional i personal plena d'èxits, s'han mantingut en l'anonimat. Aquesta col·lecció vol reconèixer els seus mèrits i donar-les a conèixer.

Alba Güell Roca

Mestra i activista
cultural

Tàrrrega, 19/11/1900
San José, Costa Rica 27/02/1997

Va estudiar Magisteri a l'Escola Normal de Mestres de Lleida i el va finalitzar el 1920; també va cursar estudis a la Universitat Industrial de Can Batlló de Barcelona. Aquí és on coneix

en Marcellí Antich Camprubi, amb qui es casaria i amb qui va tenir tres filles i tres fills, Montserrat, Jordi, Josep, Andreu, Maria Dolors i Núria.

El 1926, l'Alba i el Marcellí funden l'Escola Antich a Badalona, però per diferents motius polítics l'acaben perdent.

El 1936, l'Alba i la seva família es traslladen a Berga. Durant la Guerra Civil, el 1938, detenen en Marcellí i més tard l'exilien a França. L'Alba queda sola amb la família. El 1939, rep una carta de la Creu Roja comunicant-li que el Marcellí es troba al camp de refugiats de Brams a França. Decideix marxar cap a França amb la família. El 1940, acaben al camp de refugiats de Brams, però el Marcellí ja no hi és. Aquest aconseguix la seva alliberació i es traslladen a Toulouse.

El 1949, la família deixa França per emigrar a Costa Rica. No tornà a Tàrrrega fins al 1983.

Alba

Güell

Roca

Vet aquí el dia 19 de novembre del 1900 va néixer a Tàrrrega l'Alba Güell Roca. El seu pare, que es deia Josep Güell Guillaumet, i la seva mare, la Maria Roca Lamarca, estaven molt contents. Al cap d'uns anys van néixer el Jordi i la Bonaventura. Vivien tots junts a l'avinguda del Raval del Carme, número 81. A Tàrrrega tothom coneixia el senyor Josep Güell perquè era un senyor a qui agradava molt pintar, fer música, ensenyar als altres el que ell sabia i li importava molt que tothom sabés el català. Tots eren molt feliços fins que l'any 1917 el Jordi, que ja tenia 15 anys, es va morir i això els va deixar a tots molt tristos.

L'Alba va decidir fer una cosa molt difícil per a una dona i va ser anar a Lleida a estudiar, perquè en aquells anys no deixaven que les dones estudiessin. Va anar a l'Escola Normal de Mestres perquè li agradava molt ensenyar als nens i les nenes les coses que sabia. Quan va acabar d'estudiar a Lleida l'any 1920, va decidir anar cap a Barcelona a la Universitat Industrial de Can Batlló perquè allí li ensenyarien més coses per ser una molt bona mestra.

L'Alba anava amb un grup d'amigues, que eren conegudes com les 10 mosses per casar, perquè en aquella època les noies es casaven joves, als vint anys ja estaven casades. A la universitat va conèixer un noi molt ben plantat que es deia Marcel·li Antich Camprubi. L'any 1924 es van casar perquè s'estimaven molt. Al cap d'uns mesos va néixer la seva filla Montserrat.

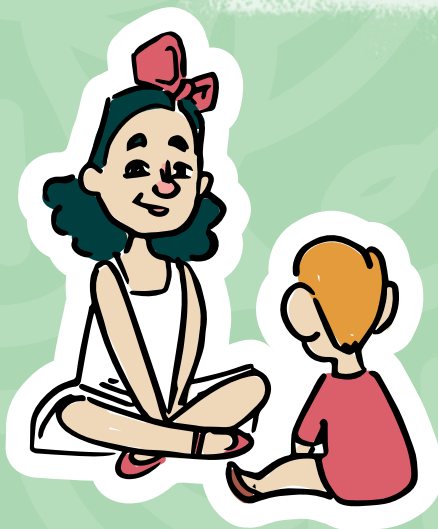

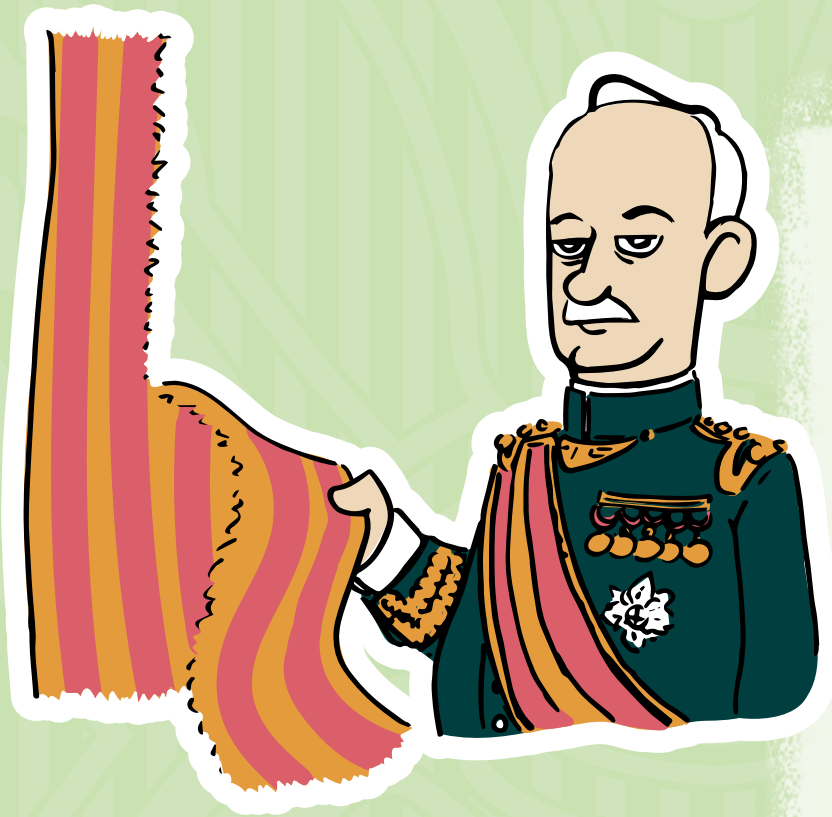
Com que els agradava tant ensenyar, van decidir fer la seva pròpia escola a Badalona i li van dir Escola Antich. Els va ajudar un senyor que es deia Pompeu Fabra i Poch que sabia

moltes coses sobre el català i escrivia molt bé. Aquest senyor també estava amb el Marcel·lí en un grup que es deia Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana. Era una escola molt bonica on al matí els nens i nenes anaven a aprendre moltes coses i s'ho passaven molt bé i a la nit hi anaven persones que no havien pogut estudiar de petits a aprendre a llegir i a escriure. Aquell any va néixer també el seu segon fill, el Jordi.

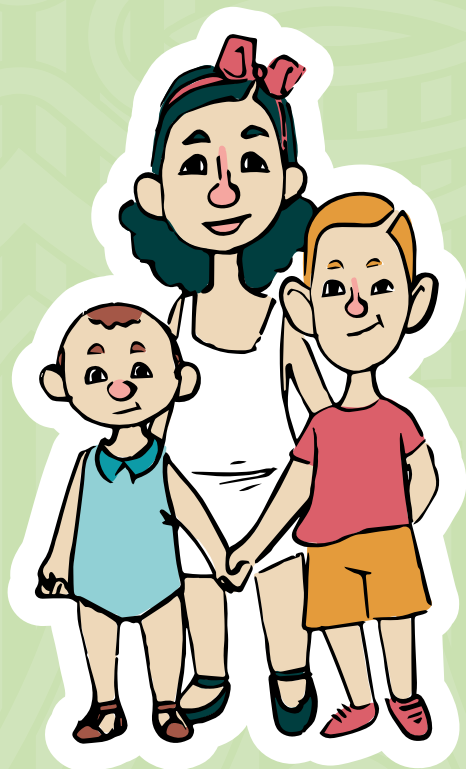

Anava passant el temps i al cap de dos anys va néixer a Tàrrrega el seu tercer fill, el Josep. Vivien tots molt feliços amb els seus fills i l'escola, però un dia d'aquell any, el senyor que manava que es deia Primo de Rivera va prohibir el català a les escoles i només es podia ensenyar en castellà i llavors l'Alba i el Marcel·li, molt tristos,

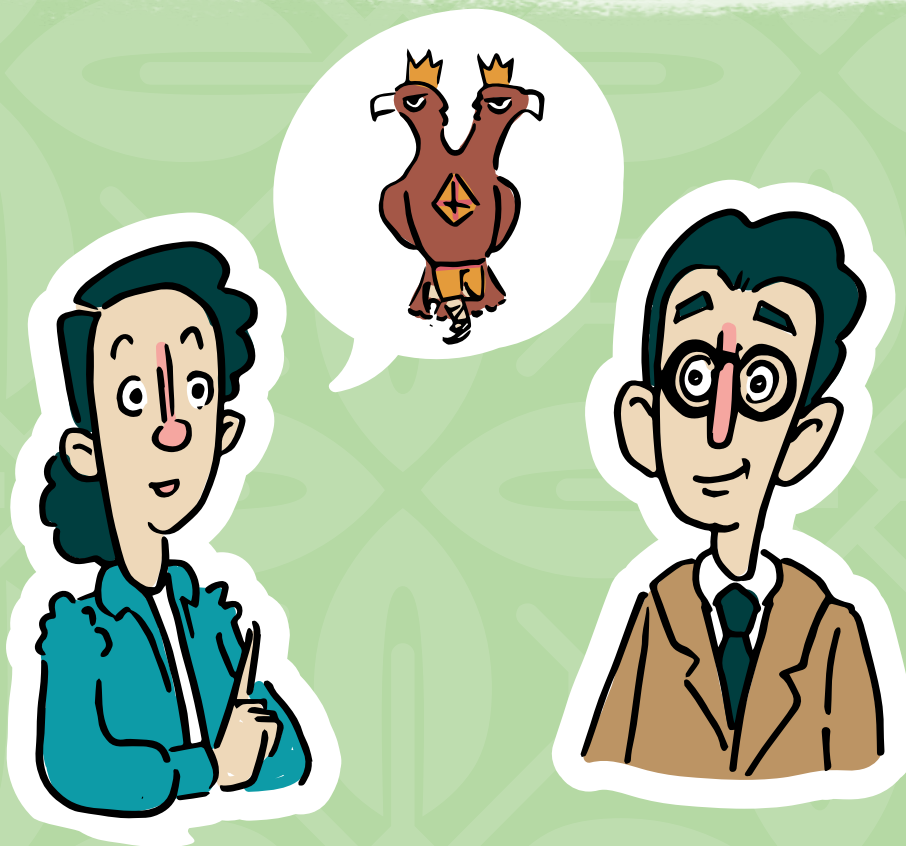

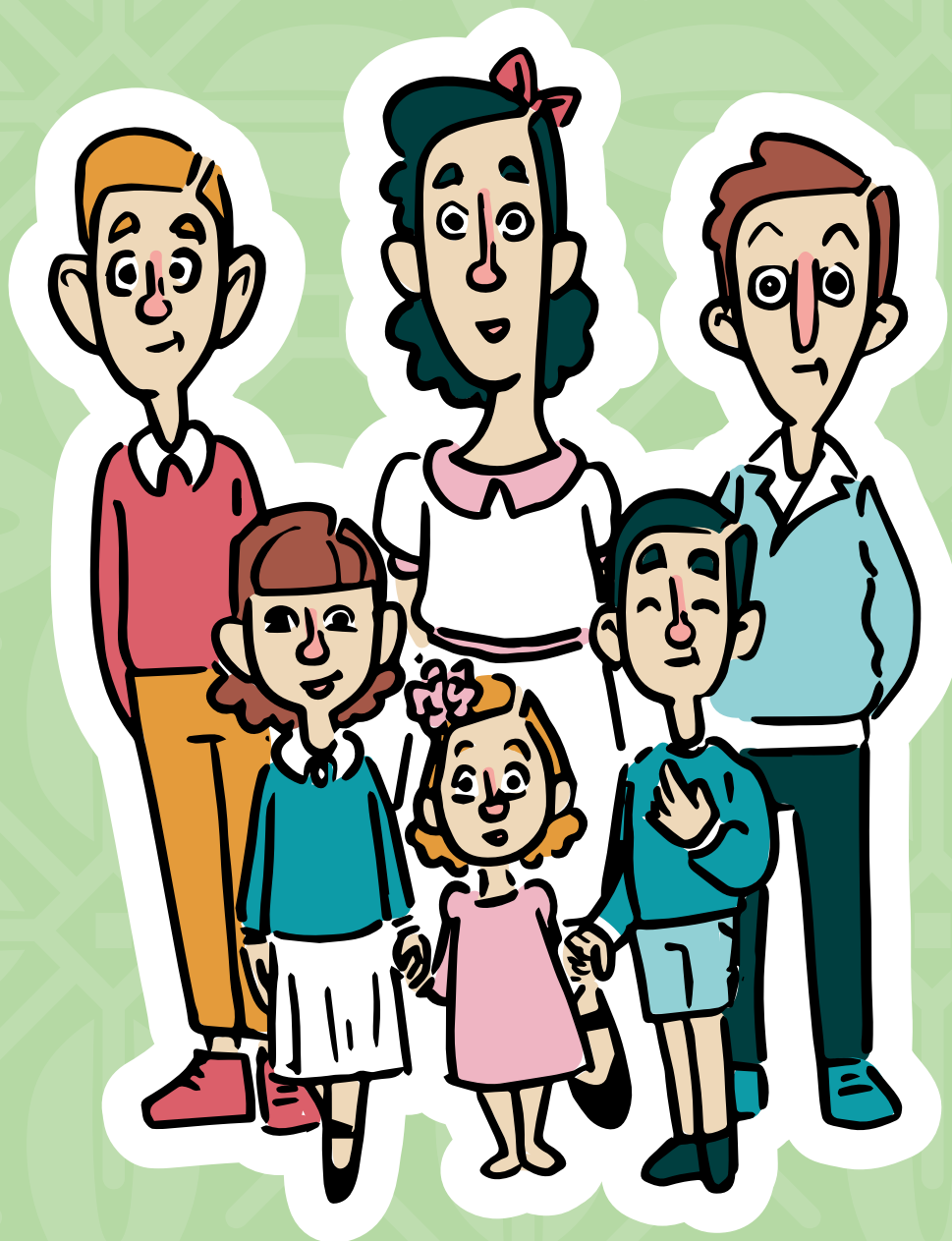
van haver de vendre l'escola a un amic seu. Aquest amic va tornar a obrir l'escola i l'Alba va decidir continuar ensenyant a l'escola perquè encara que fos en castellà a ella li agradava molt fer de mestra. En canvi, al Marcel·li no li semblava bé que no els deixessin ensenyar en català i va decidir fundar l'Editorial Proa, on traduïa llibres al català, perquè quasi no n'hi havia, de llibres escrits en català.

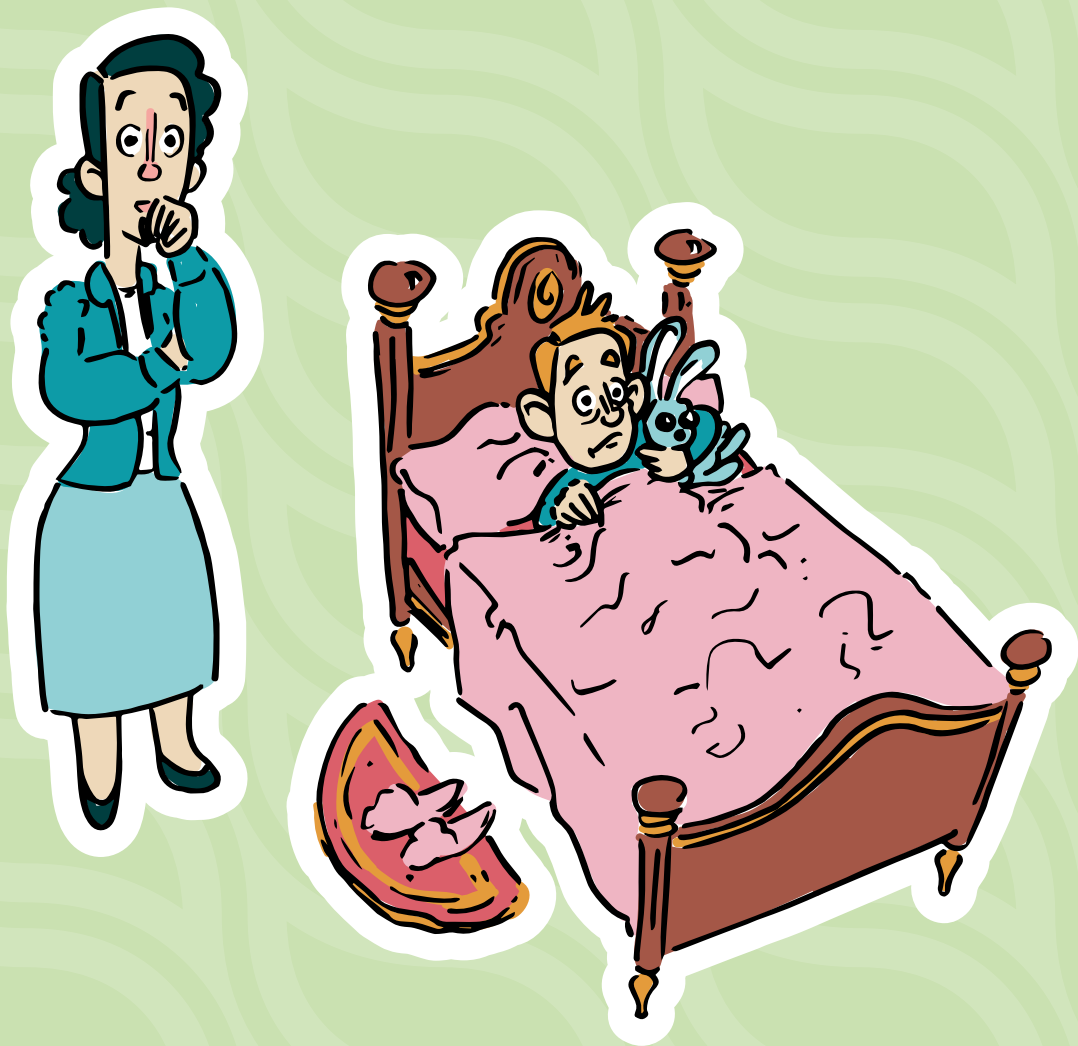
L'any 1930 l'Alba va tenir dos fills més, l'Andreu i la M. Dolors.

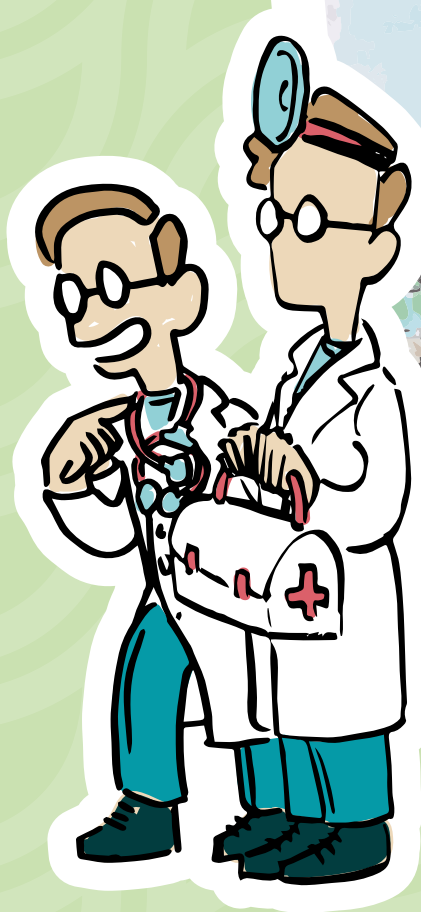
L'any 1931 es podia tornar a estudiar en català perquè la gent que manava ho va tornar a permetre. L'Alba i el Marcellí estaven molt contents perquè podrien tornar a comprar la seva escola i tornar a ensenyar en català, però aquell amic a qui l'havien venut, no els la va voler vendre. L'Alba va decidir anar a viure a Tàrrega i allí va tenir la seva sisena filla, la Núria.

Un dia el Jordi va començar a trobar-se malament, li feien molt mal els pulmons, estava molt constipat fins que van veure que estava molt malalt, tan malalt que no podia moure's del llit; tenia una malaltia que es deia tuberculosi. Uns metges li van

dir a l'Alba que anessin a viure a Gironella, que allí estarien millor, i que el Jordi es recuperaria més ràpid. El Marcel·li no va poder anar amb ells a Gironella perquè s'havia de quedar a Barcelona treballant amb tots els seus llibres.

Quan el Jordi es va curar, van decidir anar a viure a Berga perquè l'alcalde era amic seu. L'Alba va tornar a fer de mestra a l'escola de Berga. Van passar uns anys un pèl

tristos perquè estaven separats del Marcel·li, però sempre que podien anaven a Barcelona a veure'l o ell pujava a Berga amb un tren que era tan lent que la gent podia baixar i caminar al costat i tornar a pujar.

Lavors va esclatar una guerra i encara era més difícil que es poguessin veure.

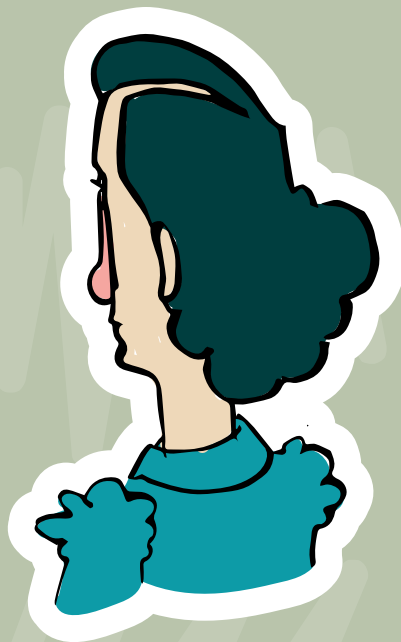

El Marcel·li tenia uns amics que tenien un grup que es deia POUM. Es reunien per parlar sobre com haurien de ser les lleis i els drets de les persones. Als qui manaven no els agradaven les idees que tenien aquests amics del Marcel·li i els van tancar a la presó. Un dia el Marcel·li els va anar a visitar a

la presó i ja no el van deixar sortir i el van tancar a ell també. El Marcel·li estava molt trist perquè no podia veure els seus fills i filles i va decidir que els enviaria contes que ell traduïa des de la presó, així ells podrien llegir en català i semblava que tenien el seu pare més a prop. L'Alba sempre que podia anava a veure'l a la presó. Un dia uns senyors van dir al Marcel·li i als seus amics que els ajudarien a escapar de la presó i els portarien a la frontera amb França

amb camions. Quan van arribar a la frontera el Marcel·li va baixar del camió i en comptes d'anar cap a França va decidir anar a buscar l'Alba i els fills i filles a Berga. Però pel camí va trobar una gent de Berga que li van dir que l'Alba havia decidit marxar però no sabien on. El Marcel·li no s'ho podia creure i com que no sabia on podrien ser va decidir passar la frontera per Puigcerdà. L'Alba va anar cap a la Roca del Vallès a casa de la seva germana Ventura. Al cap d'uns mesos va decidir anar cap al pis que tenia el Marcel·li a Barcelona.

A l'estiu va rebre una carta de la Creu Roja de França que deia:

- Benvolguda senyora Alba Güell, li fem arribar aquesta carta per informar-la que el seu marit Marcel·li Antich és al camp de refugiats de Brams.

L'Alba, després de rebre aquesta carta, va decidir marxar cap a Brams per trobar-se amb el Marcel·li. Perquè la policia no notés que s'estaven escapant de Catalunya l'Alba els

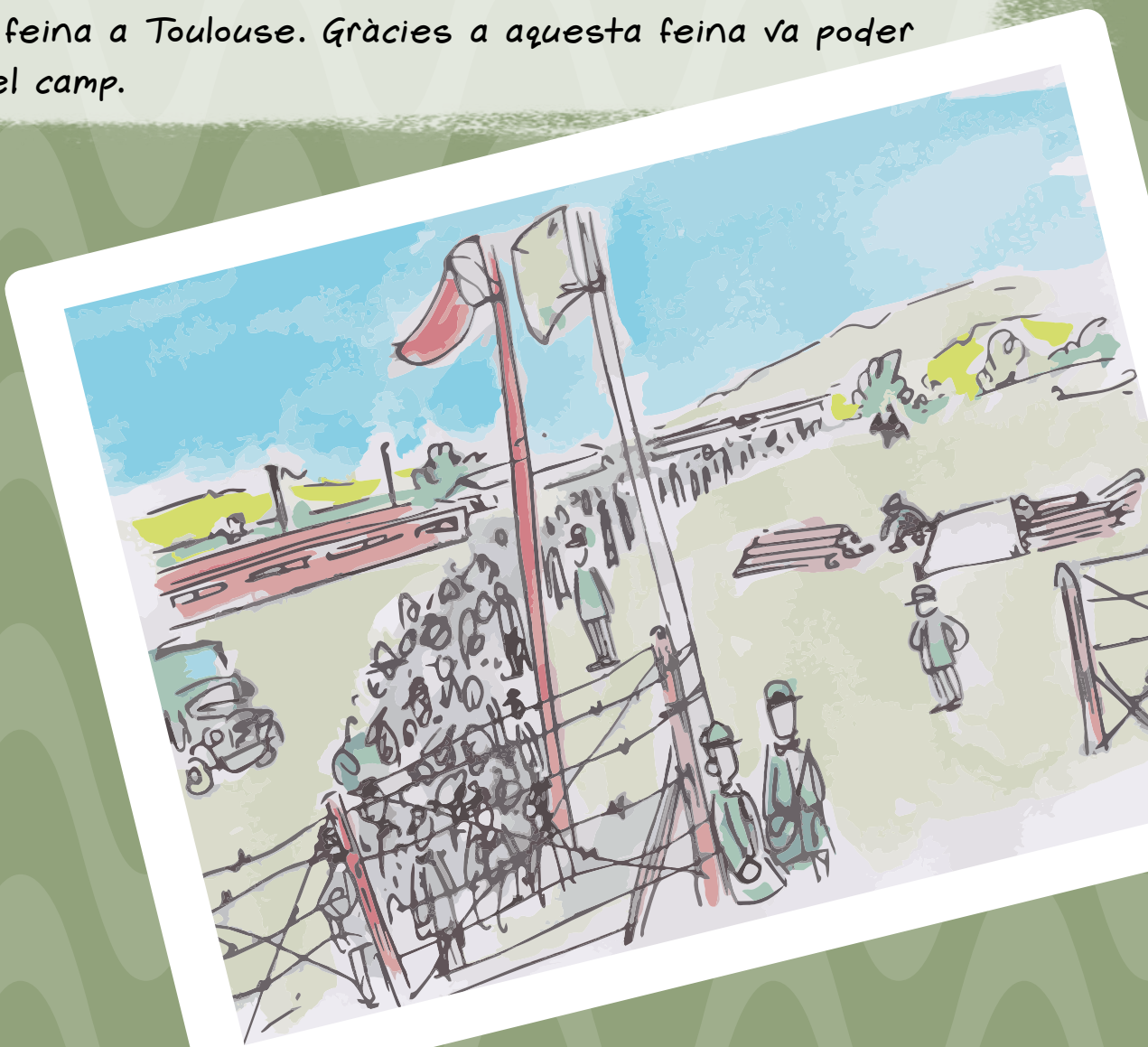
va dir als seus fills i filles:

- Poseu-vos tota la roba que pugueu a sobre, perquè no podem emportar-nos maletes, perquè si no la policia veurà que ens estem escapant cap a França.

Quan van passar la frontera s'anaven allotjant en diferents hotels que havia organitzat el Pau Casals, que acollien la gent que havia marxat de Catalunya.

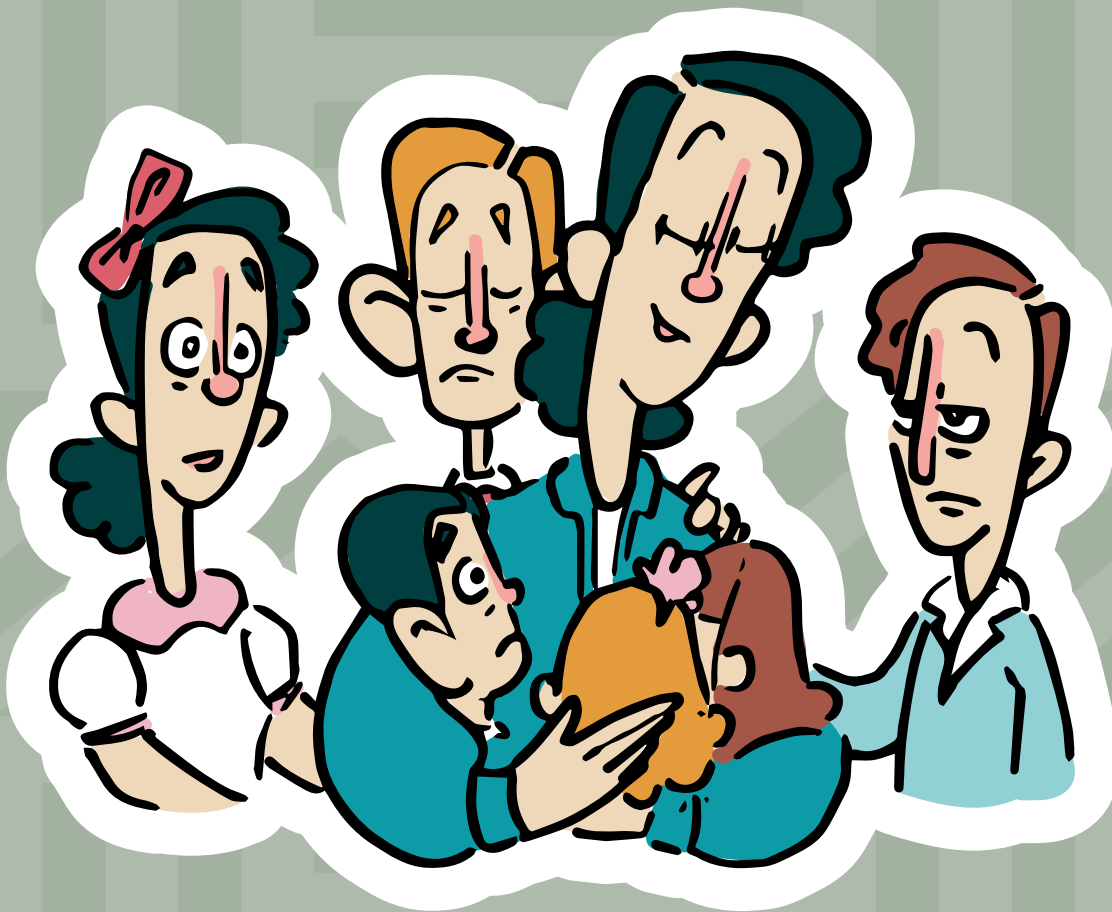

Anaven passant els dies i el Marcel·li era al camp de refugiats de Brams on hi havia molta gent com ell que havia marxat de Catalunya perquè els que manaven no els volien perquè no els agradava la seva manera de pensar. Un dia del mes de març de l'any 1940, un senyor va anar a buscar el Marcel·li per oferir-li feina a Toulouse. Gràcies a aquesta feina va poder sortir del camp.

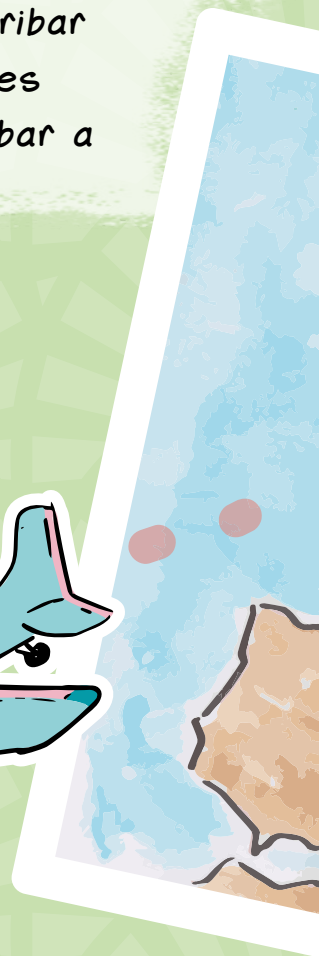
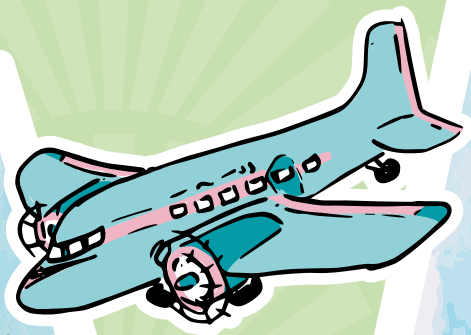
Al cap de dos mesos l'Alba i els 6 fills van arribar al Camp de Refugiats de Brams pensant-se que es trobarien per fi amb el Marcel·li, però quan hi van arribar els van dir que ja no hi era. L'Alba no s'ho podia creure, es va posar molt trista però va pensar que no podia estar trista i que havia de ser forta i estar contenta perquè els seus fills i filles no es posessin tristos també. Mentrestant el Marcel·li estava treballant a

Toulouse. Al cap de dos mesos va saber que l'Alba i els fills eren a Brams i va demanar al seu amo que l'ajudés a treure'ls del camp. Ell li va dir que l'ajudaria, que anirien a Brams a buscar-los dient que volia que l'Alba treballés a la llotja de peix també, ja que era l'única manera que la deixarien sortir. Quan es van trobar, van posar-se tots molt contents perquè després de molts mesos s'havien retrobat.

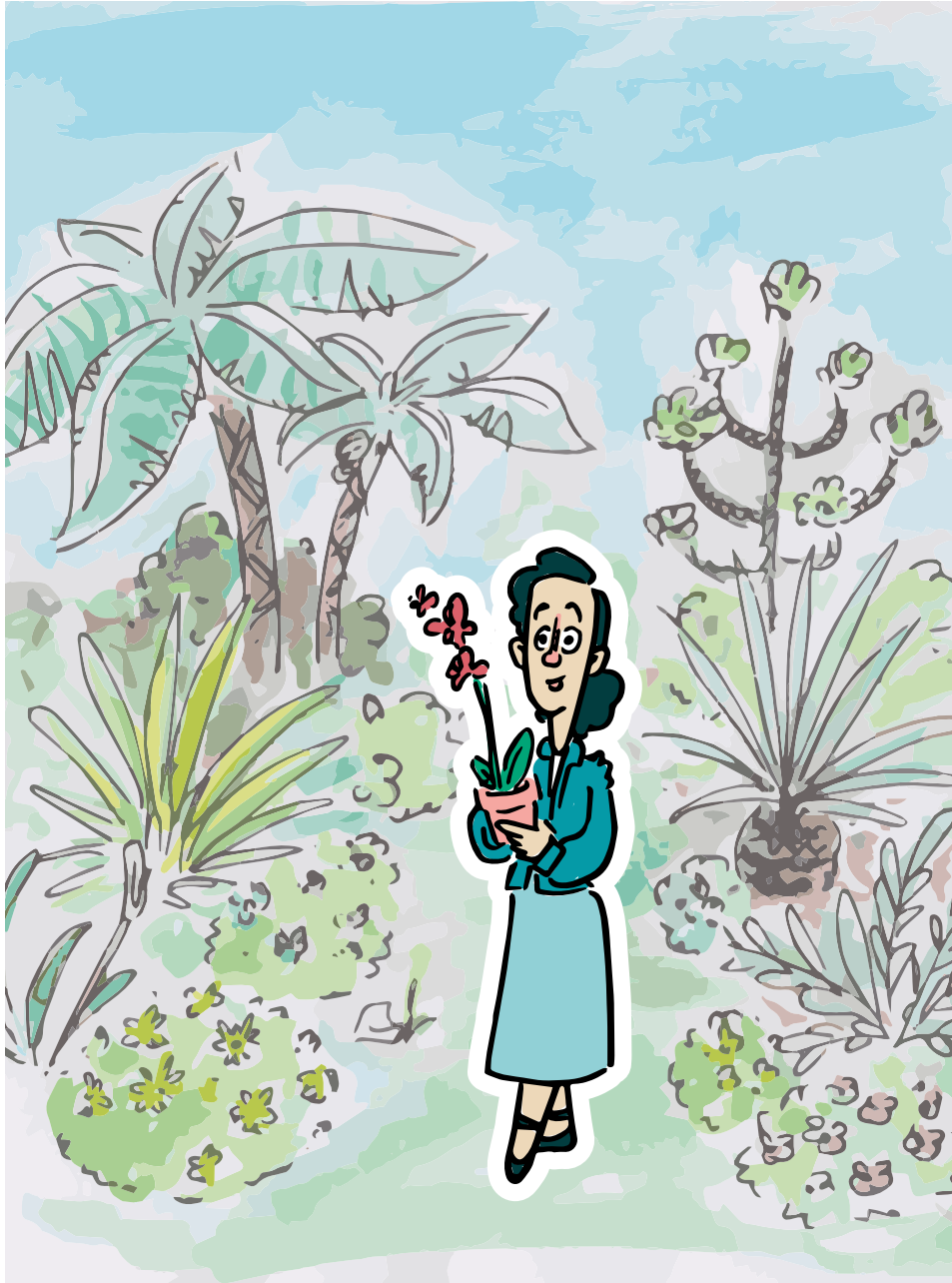

Van viure 8 anys a Toulouse i l'any 1949 van decidir marxar a viure a Costa Rica on vivia un amic seu, i perquè allà no hi havia exèrcit ni armes, la gent no lluitava. Van marxar tots menys la Montserrat, que es va quedar a viure a París. Per arribar a Costa Rica van haver de canviar unes quantes vegades d'avió, que cada vegada eren més petits. Quan van arribar a

Costa Rica van veure que a la pista d'aterratge hi havia un munt de vaques pasturant i hi havia uns homes que les estaven espantant perquè l'avió pogués aterrar.

Vivien en una casa que tenia un jardí molt gran. A l'Alba li agradaven molt les flors, especialment les orquídies; en tenia moltes de molts colors, tenien el jardí més bonic que mai ningú s'hagi pogut imaginar. El Marcel·li va obrir una llibreria on la gent anava a xerrar i llegir llibres. Al cap d'uns anys va fundar l'Editorial Costa Rica. Van quedar-se a viure a Costa Rica, on van viure molt feliços.

L'Alba va tardar 43 anys a tornar a Tàrrrega.

Conte contat, conte acabat.

Aprenc noves paraules amb l'Alba

Llotja. Lloc on es reuneixen els comerciants i els mercaders per fer els seus tractes.

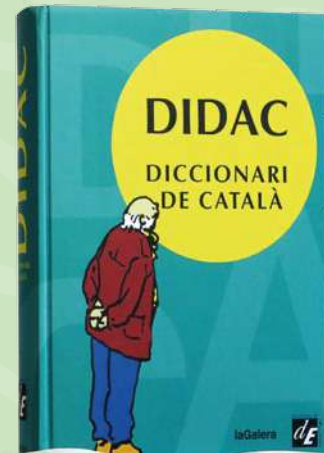
Orquídia. Planta herbàcia, amb fulles que s'apleguen normalment a la part de baix de la tija. La flor adopta una forma molt curiosa: tres pètals, dos d'iguals i un tercer que cau cap endavant, penjant com un davantal.

Pasturar. Les vaques, els bous i altres animals pasturen quan mengen lliurement l'herba dels camps.

Refugiat / refugiada. Persona que demana auxili i protecció perquè està en perill.

Retrobar. Trobar de nou una persona de qui érem separats.

Tuberculosi. Malaltia infecciosa provocada per un bacteri. Afecta sobretot l'aparell respiratori i s'encomana molt fàcilment. Actualment es pot curar, però abans provocava la mort de la majoria de les persones que l'agafaven.

Qui era...

Pompeu Fabra i Poch va ser un enginyer industrial i lingüista català, conegut per haver establert la normativa moderna de la llengua catalana.

Miguel Primo de Rivera y Orbaneja va ser un militar espanyol i dictador espanyol entre els anys 1923 i 1930.

Altres coses interessants

Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana. Entitat fundada el 1899 que es dedicà a organitzar l'ensenyament. Entre altres coses contribuï als Estudis Normals destinats a complementar la preparació dels mestres, i creà també cursos de català en moltes entitats.

Creu Roja. Entitat que es dedica a ajudar les víctimes de guerra de grans desastres com terratrèmols, inundacions, erupcions volcàniques, etc. També treballa al nostre país ajudant persones que tenen diferents necessitats.

Escola Normal de Mestres de Lleida. Institució educativa creada el 1841 per la Diputació de Lleida per formar mestres. L'escola femenina es va posar en marxa el 1885.

POUM (Partit Obrer d'Unificació Marxista). Agrupació política espanyola fundada el 1935 propera al comunisme. El comunisme és la doctrina social i política dels qui diuen que les coses són de tots i que els diners s'han de distribuir de manera igual entre tothom.

Alba Güell Roca

Mestra i activista
cultural

© del text Anne-Sophie Oriola Garriga, basat en el treball inèdit de Jordi Creus Verni, *On són les dones targarines?* (recerca promoguda per l'Ajuntament de Tàrrrega i finançada per l'Institut Català de les Dones)

© de l'apartat *Aprenc paraules noves amb...* Diccionaris d'Enciclopèdia Catalana

© de les il·lustracions Sergi Pijuan Barrot

© d'aquesta edició Ajuntament de Tàrrrega

© del disseny i la maquetació Ester Gasol Dea - ONART fotografia i disseny

Coordinació editorial: Mireia Fontanet Viladot

ISBN 978-84-95284-33-4

DL L 749-2017

Ho edita:

Ajuntament de
Tàrrrega

Regidoria de
Polítiques d'Igualtat

Hi col·labora:

Generalitat
de Catalunya
**Institut Català
de les Dones**

CONSEJO REGULADOR DE
LA RADIO PÙBLICA CATALANA
EL PRIMER ESTÀNDARD
DE QUALITAT

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars. Si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra, us podeu adreçar a l'editor.

Pròxims títols

Pilarin Minguell Pont, actriu, periodista i locutora radiofònica

Maria Bernades Guardiola, llevadora

Alba Güell Roca

Mestra i activista cultural

Tàrrrega, 19/11/1900 - San José, Costa Rica, 27/02/1997

Va cursar estudis de magisteri a l'Escola Normal de Mestres de Lleida, que finalitzà el 1920. Es va traslladar a Barcelona i va ingressar a la Universitat Industrial de Can Batlló on coneix Marcel·li Antich Camprubi amb qui es casaria i amb qui va tenir tres filles i tres fills, Montserrat, Jordi, Josep, Andreu, Maria Dolors i Núria.

El 1926, l'Alba i el Marcel·li funden l'Escola Antich a Badalona, escola catalana de mètodes pedagògics moderns amb l'ajut de Pompeu Fabra, l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana i l'Ateneu Polytechnicum.

El 1928, el govern de la dictadura clausura l'Escola Antich. L'Alba hi continua treballant fins al 1930.

El 1936, l'Alba i els seus fills i filles es traslladen a Berga.

L'agost de 1938, detenen en Marcel·li a la presó Model. Més tard l'exilien a França.

L'Alba queda sola amb la seva descendència. El 24 de juny del 1939, rep una carta de la Creu Roja que li comunica que en Marcel·li es troba al camp de refugiats de Brams a França.

El 9 de juliol, l'Alba i els seus fills i filles s'exilien a França. El maig de 1940, acaben al camp de refugiats de Brams, però en Marcel·li ja havia estat alliberat. Aquest aconseguix l'alliberació de tota la família i es traslladen a Toulouse.

El 1949, la família Antich i Güell deixa França per emigrar a Costa Rica. L'Alba no va tornar a Tàrrrega fins al 1983.